

Vairāk nekā puse Latvijas iedzīvotāju tuvākajā laikā neplāno mācīties

Avots: * *Daria Pure*

Latvijas iedzīvotāju aptauja¹ atklāja interesantu tendenci – 56% respondentu tuvākā gada laikā neplāno mācīties. “Varētu domāt, ka šādus rezultātus ietekmēja vecākā paaudze. Daļēji tā patiešām ir, taču jāizceļ tendence, ka trīsdesmitgadnieku vidū interese par mācībām ir lielāka nekā divdesmitgadnieku vidū,” uzsver pasniedzēja ar 20 gadu pieredzi un tiešsaistes valodu skolas dibinātāja Darja Nečepurenko. Jo augstāks amats, izglītības līmenis, lielāki ienākumi un vairāk bērnu, jo aktīvāk cilvēks vēlas mācīties un paaugstināt kvalifikāciju.

Visaktīvākie studenti – trīsdesmitgadnieki. “Tuvākajā nākotnē es neplānoju mācīties,” šādu atbildi izvēlējās trešdaļa (36%) jauniešu (18–29 gadi) un 34% cilvēku vecumā no 30 līdz 39 gadiem. Turklāt tikai 22% jauniešu plāno nākotnē turpināt mācīties (jebkāda formā), bet starp cilvēkiem vecumā 30–39 gadu – 30%. Proti, trīsdesmitgadnieku vidū 66% plāno paaugstināt savu kvalifikāciju, un tā ir visaktīvākā grupa visa vecuma cilvēku vidū.

Kohortā no 40 gadu vecuma interese par kvalifikācijas paaugstināšanu, augstāko izglītību, valodu apguvi un jebkurām citām izglītojošām aktivitātēm strauji samazinās: ja 34% trīsdesmitgadnieku atbildēja, ka tuvākā gada laikā neplāno mācīties, tad četrdesmitgadnieku vidū tādu bija 53%, 50 gadus vecu respondentu vidū – 62%, bet starp tiem, kuri ir vecāki par 60 gadiem – 60–80%.

Bet ko gan domā jaunieši vecumā no 18 līdz 29 gadiem? 13% no tiem tuvākā gada laikā plāno iestāties universitātē, katrs piektais apmeklēs kursus, kas ir aktuāli viņa profesionālajā jomā, vēl 9% – kursus, lai nomainītu nozari, bet 11% mācīsies svešvalodu.

“Cilvēki vecumā no 18 līdz 29 gadiem ir visneviendabīgākā vecuma kategorija, jo te ir gan nesenie skolnieki, gan cilvēki, kuri jau ir spēruši pirmos soļus karjerā, saņēmuši paaugstinājumu un izveidojuši ģimeni. Un tomēr tas, ka viņu interese mācīties ir zemāka nekā trīsdesmitgadniekiem, manuprāt, nav nejaušība, bet gan būtisks sarkanais karogs un var būt saistīts, pirmkārt, ar krīzi izglītības sistēmā. Universitāšu programmas, kursi noveco ātrāk nekā attīstās modernā pasaule. Otrkārt, es sasaistu zemu vēlmi mācīties ar vispārīgu nepārlicinātību par nākotni un jauniešu neizpratni par to, kurā jomā viņi gribētu strādāt un ko konkrēti darīt,” skaidro pasniedzēja un koučs D. Nečepurenko.

Jo augstāks izglītības līmenis, jo aktīva vēlme turpināt mācīties:

- 68% respondentu, kuriem ir pamatzglītība, atklāj, ka tuvākajā laikā neplāno mācīties
- Nemācīsies 56% no tiem, kuriem ir vidējā izglītība
- Vidējā profesionālā izglītība – 67% neturpinās mācīties tuvākajā nākotnē
- To vidū, kuriem ir augstākā izglītība, 51% neturpinās mācīties. Proti, gandrīz puse vēlas tādā vai citādā veidā paaugstināt savu kvalifikāciju.

Tāda pat tendence vērojama karjeras ziņā – jo augstāku amatu cilvēks ieņem, jo vairāk viņš mācās. “Prātā nāk frāze: “Kas bija pirmais: ola vai vista?” Es domāju, ka augsti amati un ienākumi tiem, kas aktīvi mācās visu dzīvi, ir sekas viņu aktīvajām un regulārajām mācībām, nevis otrādi,” uzsver Darja.

¹ Reprezentatīvu aptauju 2025. gada septembrī veica Norstat Latvija. Tajā piedalījās 1000 respondentu vecumā no 18 līdz 74 gadiem, kas pastāvīgi dzīvo Latvijā.

Aptauja atklāja, ka 55% kvalificētu speciālistu plāno mācīties tuvākā gada laikā, mācīties plāno arī 62% vadītāju. Salīdzinājumam: nekvalificēti strādnieki 75% gadījumu atbildēja, ka tuvākā gada laikā nemācīsies. Pakalpojumu un tirdzniecības jomā mācīties neplāno 73%.

Attiecīgi 24% vadītāju un kvalificētu darbinieku apmeklēs kursus, kas ir aktuāli viņu profesionālās darbības jomā. Vēl 17% vadītāju patlaban nemācās, taču plāno to darīt tuvākajā laikā.

Universitāšu izglītība – dziļā krīzē: universitātē plāno iestāties tikai 3% Latvijas iedzīvotāju. 13% jauniešu plāno iestāties tuvākā gada laikā, trīsdesmitgadnieku vidū – 3% un 1% to, kuri ir vecumā no 40 līdz 49 gadiem. Un viss! Vienlaikus katrs desmitais Latvijas iedzīvotājs vecumā no 18 līdz 39 gadiem plāno apmeklēt kursus, lai nomainītu nodarbošanās jomu. “Tas vēlreiz netieši apstiprina tendenci, ka mācību temps pēdējo desmit gadu laikā ir palielinājies vairākas reizes un daudzi atsakās no klasiskās izglītības par labu kursiem. Neaizmirsīsim arī to, ka, kā atklāja mana iepriekšējā aptauja,² 24% cilvēku vecumā no 18 līdz 29 gadiem vēlas aizbraukt no Latvijas tuvāko trīs gadu laikā, un viņi bieži saista aizbraukšanu tieši ar mācībām universitātē,” skaidro eksperte.

Salīdzinājumam - 15% Latvijas iedzīvotāju gada laikā vēlas apmeklēt kvalifikācijas paaugstināšanas kursus sava darba jomā. Tā domā katrs piektais jauniešs (21%), 19% trīsdesmitgadnieku un 18% četrdesmitgadīgu respondentu.

6% aptaujāto atzina, ka apmeklēs kursus, lai nomainītu profesiju, jauniešu vidū tādu bija 9%, trīsdesmitgadnieku vidū – 10%. Tālāk attiecīgi – 5% (40-49 gadi) un 3% (50-59 gadi). Šajā jautājumā nav atšķirību starp vīriešu un sieviešu atbildēm. “Tiem, kuriem ir vēlēšanās nomainīt nodarbošanās jomu vai otrādi – savā nozarē sasniegt jaunu līmeni, piemēram, sākt tiešsaistes biznesu, 28.oktobrī plkst. 19:00 es vadīšu bezmaksas tiešsaistes meistarklasi latviešu valodā. Skatīties varēs ikviens, taču ir nepieciešama reģistrēšanās. Tā pieejama šajā saitē: <https://forms.gle/nn5CxTfhXtyeGtYN6>

Katrs desmitais šogad vēlas apgūt svešvalodu: 7% savām vajadzībām (saziņai, vaļaspriekam, u.t.t.), 3% - darbam, bet 1% - lai varētu pārcelties uz citu valsti. 10% vadītāju mācās svešvalodu vaļaspriekam, vēl 6% - darba vajadzībām, tikmēr 8% kvalificētu speciālistu mācās valodas vaļaspriekam, bet 4% - darba vajadzībām.

Sievietes biežāk mācās valodas vaļaspriekam (8% pret 6%), bet vīrieši – lai pārceltos uz dzīvi citur (2% pret 1%).

“Es gandrīz 20 gadus mācu norvēģu valodu, desmit no tiem – tiešsaistē, esmu uzrakstījusi pirmo norvēģu valodas mācību grāmatu latviešu valodā, un visu šo laiku es redze, ka daudzi sāk mācīties svešvalodu tikai pēc pārcelšanās. Tas ir liels stress, un ne vienmēr pietiek tikai ar angļu valodu,” piebilst tiešsaistes skolas dibinātāja un vadītāja.

Pētījuma dati liecina, ka visaktīvāk mācās cilvēki Rīgā (mācīties plāno 53%), Rīgas rajonā (51%) un Vidzemē (47%). Mazāk aktīvi ir Kurzemes iedzīvotāji – 34%, Zemgales iedzīvotāji – 37% un Latgales iedzīvotāji – 35%.

***Par Daria Pure language school**

Valodu skola Daria Pure language school ir dibināta 2013.gadā Oslo, Norvēģijā. 2018.gadā skola ieviesa pilnībā digitalizētu apmācību modeli, piedāvājot plašu kursu un intensīvo kursu klāstu norvēģu un angļu valodas apguvei. 2024.gadā tika saņemta Norvēģijas Augstākās izglītības un kompetenču direktorāta oficiāla akreditācija. Skolā strādā pieredzējušu skolotāju komanda, kuru vada Darja Nečepurenko, norvēģu valodas mācību grāmatas, dižpārdokļa "Først i norsk" autore, skolas

² Reprezentatīvu aptauju 2025.gada janvārī veica Norstat Latvija. Tajā piedalījās 1000 respondentu vecumā no 18 līdz 74 gadiem, kas pastāvīgi dzīvo Latvijā.

Informācija medijiem
20.10.2025.

dibinātāja un pasniedzēja ar 20 gadu stāžu. Darja ir ieguvusi augstāko izglītību Norvēģijā, tāpat viņai ir diploms par Norvēģijas kultūras un valodas apguvi. Mācības notiek latviešu un krievu valodā.